

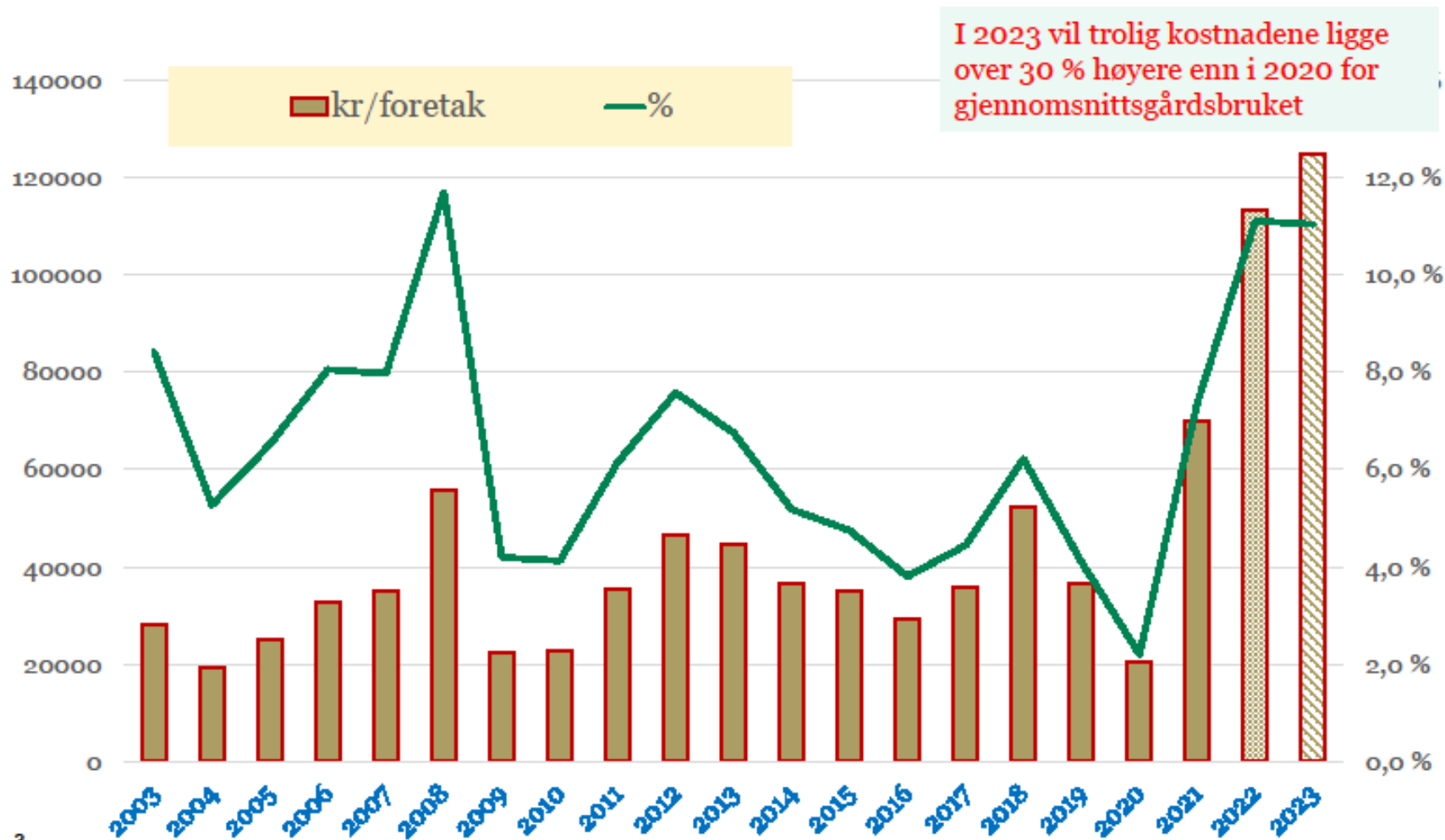
Kostnadskontroll på eget foretak

Eivind B. Imislund
Hedemarken Regnskap AS

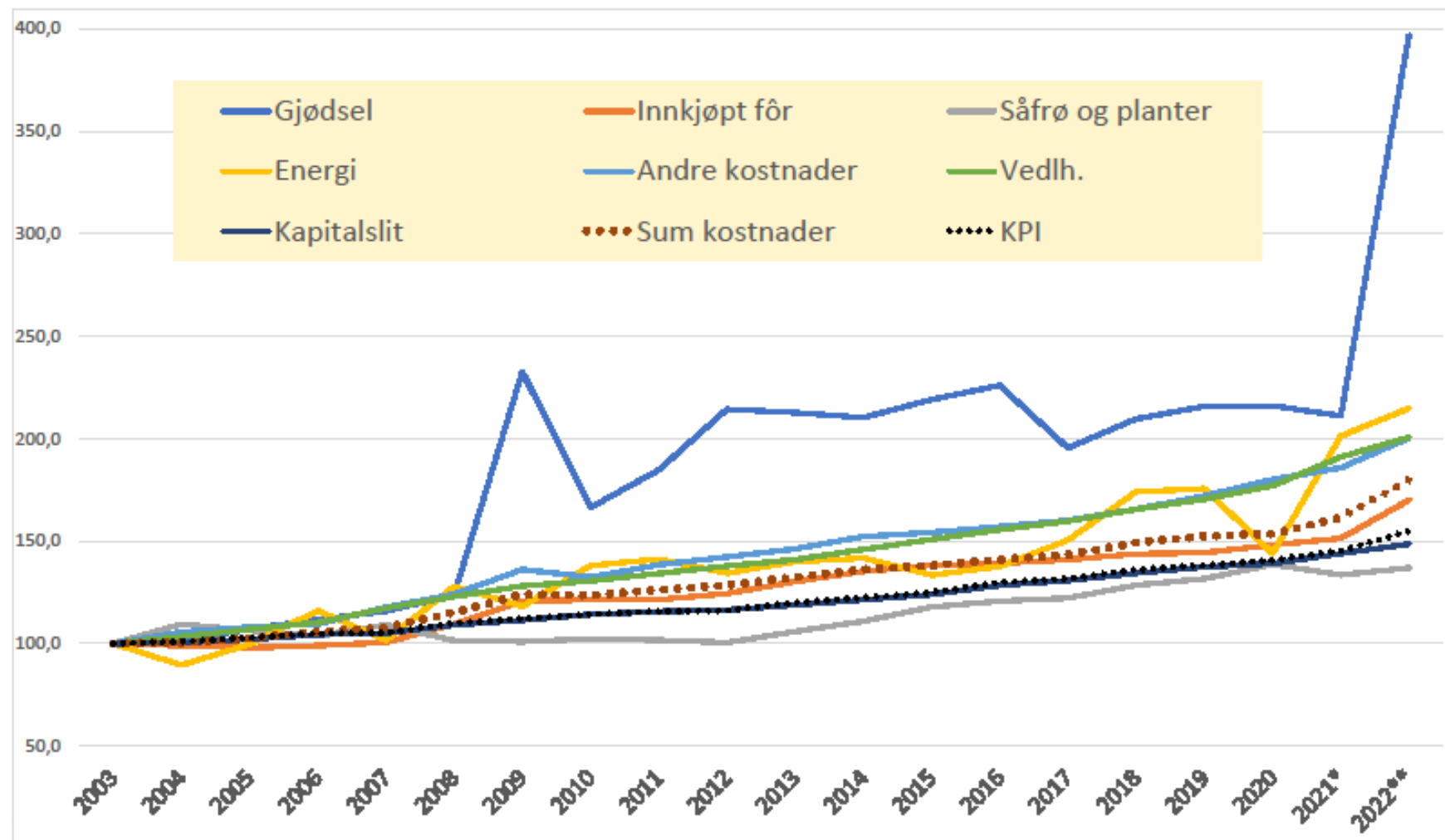
Blæstaddagen 20.10.2022

Årlig kostnadsendring pr jordbruksforetak siste 20 år

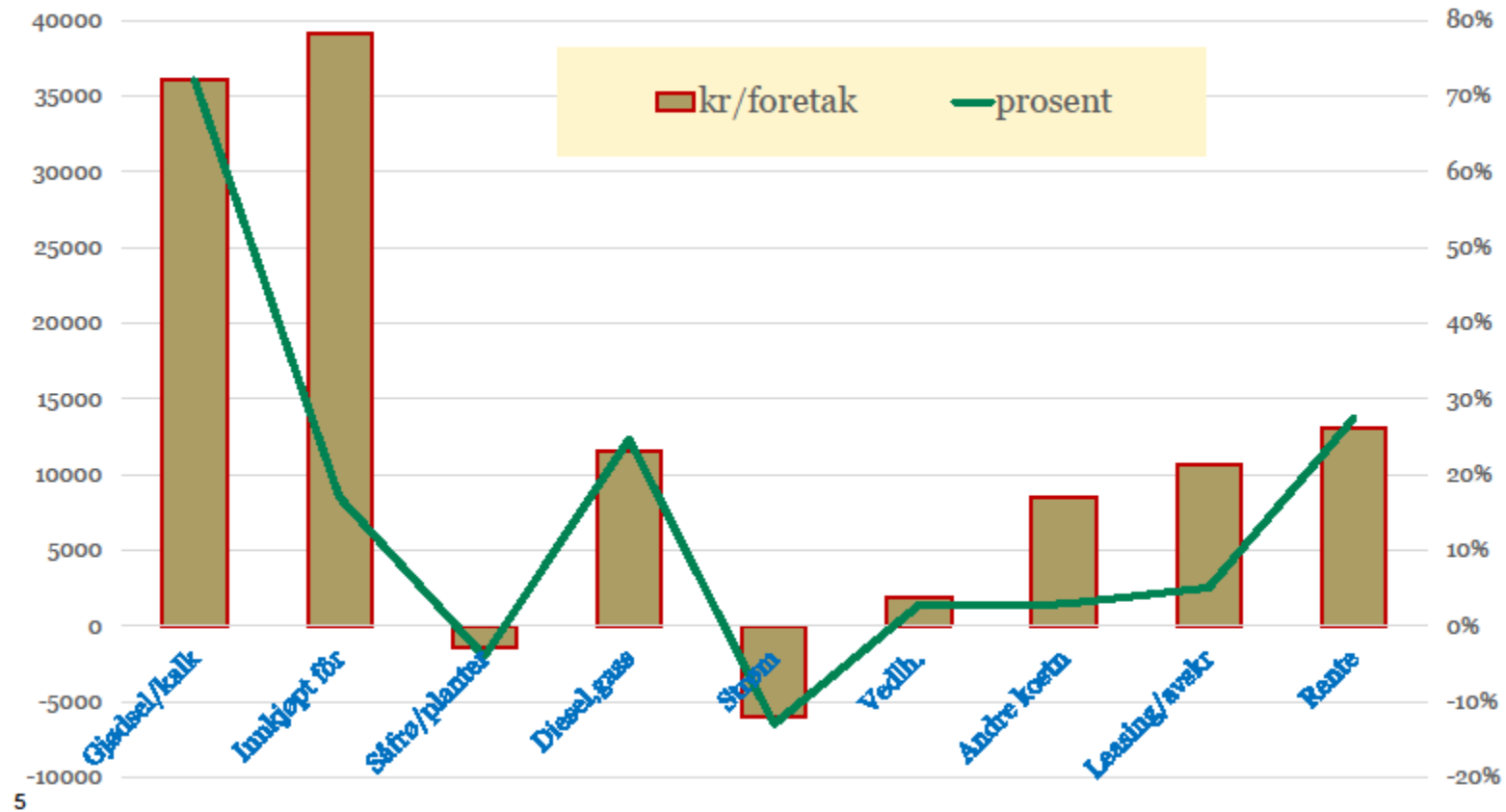
Kilde: Anders Huus, NBL

Prisindeks kostnadskomponenter. 2003 = 100

Kilde: Anders Huus, NBL

Forventede kostnadsendringer fra 2021 til 2022 for ulike kostnadskomponenter

Kilde: Anders Huus, NBL

«Kompensasjonen som jeg fikk nå, dekker ikke på langt nær kostnadsveksten. Bare prisveksten på gjødsla jeg kjøper nå, er større enn kompensasjonen»

- Det er helt rett! Er ikke ment å dekke hele kostnadsveksten heller.
  - Den fullstendige kompensasjonen/inntektsøkning i 2022 består av:
    - 2 mrd. kroner i økte overføringer:
      - 1,5 mrd. kr i økte tilskuddsutbetalinger (kom nå i september)
      - 0,5 mrd. kr i økt prisnedskrivningstilskudd for å unngå ytterligere økte kraftfôrpris som følge av økte målpriser på norsk korn og høye internasjonale kraftfôrråvarepriser.
    - 1,2 mrd. kroner i økte målpriser (melk, korn, potet, grønnsaker, epler)
    - Forventning om 400 mill. kroner i økte priser på ikke-målprisprodukter (kjøtt, egg, bær, noe frukt og grønt)
    - Overførte midler fra året før + økt verdi av jordbruksfradraget når inntekta øker
- ❖PS: Gjødselkjøp etter 1/7 regnes for neste sesong. Kostnader føres 2023.

Hva kommer så ut i 2023?

- Økte tilskuddsutbetalinger på 5,5 mrd. kroner i forhold til det som ble betalt ut i februar 2022! Tilsvarende ca 145.000 kr pr bonde.
- Sannsynligvis prisøkninger på kjøtt, egg fra 1/1-2023.
- Endring av målpriser fra 1/7-2023 fastsatt i neste års jordbruksoppgjør....

Det meste av kostnadsveksten blir dermed kompensert, men hvorfor oppleves situasjonen da som prekær for enkelte?

Stikkord: **Likviditet**

- dvs. evnen til å betale regninger på forfallsdato
- ulike grader avh. av hvor likvide midlene er (kontanter/bank, varelager (salg), kundefordringer...)

Ulik grad av hvordan denne kostnadsveksten påvirker den enkelte gård – risiko/sårbarhet

- geografi
- type produksjon
- gjeldsgrad/låneportefølje - sammensetning

Hva kan gjøres på inntekts- og kostnadssida??

- for bedret lønnsomhet og/eller likviditet

- Kostnadskontroll

- på kostnadsjakt – for bedret lønnsomhet (- og likviditet)
  - Felles innkjøp – rabattordninger
  - Større innkjøp - kvantumsrabatter
  - Utnytte sesongvariasjoner mht. pris
  - Hva med leieareal med lange transportavstander?
    - fremleie til «nabo»
    - «makeskifte» mht. leieavtale/-areal
    - samarbeid
  - Refusjonsmuligheter-/støtteordninger
- Budsjett: likviditets – og/eller resultat

- Likviditet

eg å realisere

Balanse				
Eiendeler	Omløpsmidler	Kasse, bank, postgiro Kundefordringer Varelagre Andre kortsiktige fordringer	Leverandørgjeld Kassekreditt Skyldig mva., arbeidsgiveravg. m.m Annen kortsiktig gjeld	Kortsiktig gjeld
			Pantelån Annen langsiktig gjeld	Langsiktig gjeld
	Anleggsmidler	Maskiner, inventar mm Bygninger Tomter	Aksjekapital Reservefond Disposisjonsfond	Egenkapital
				Gjeld/egenkapital

ng..)

serende

Figur 4.1 En bedrifts balanse er grunnlaget for finansieringsbeslutninger

- Likviditet eksternt:

- Overskudd i drifta
  - Innkjøpsavtaler/rabattordninger
  - Unngå gebyrer og renter (leverandører, overtrekk bank...)
  - Unngå for mye kapitalbinding i bedriften
  - God dialog med regnskapsfører...
  - ...
- Tilgang av midler (lønn, lån, gaver, arv, lotto...)
- Avdragsfrihet på lån (i en periode..)
- Privatforbruk..

- Likviditetsreserve;

- Driftskreditt
- Ramme-/Flexilån/Gårdskreditt (men obs, obs..!)

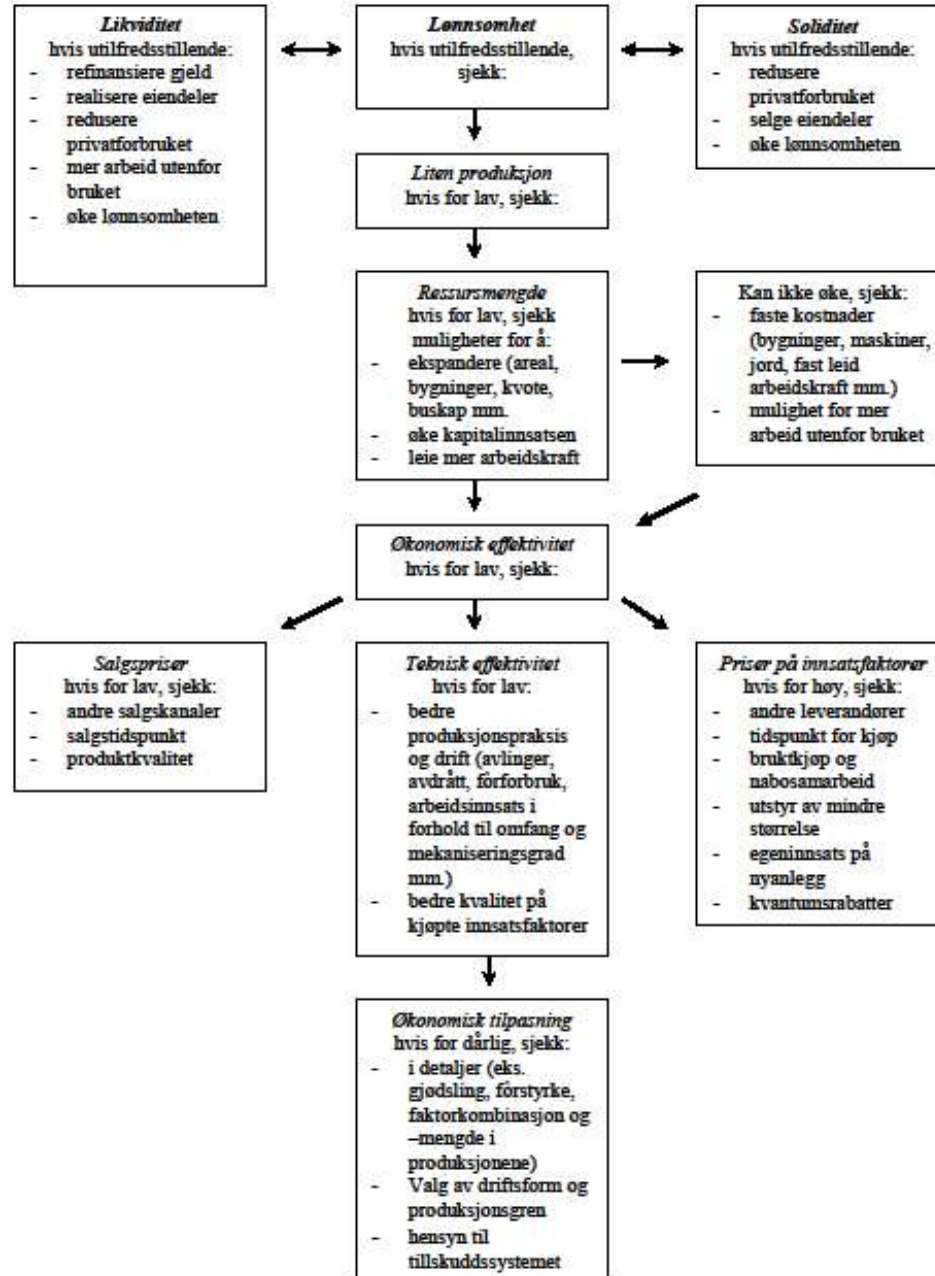
Eksempel på likviditetsbudsjett

Sørg for at postene under representerer dine utgifter og begreper, driver du ENK så bytt ut lønnskostnader med privat uttak. Leverer du tjenester kan du ta bort vareleverandører etc

LIKVIDITETSBUDSJETT

	Kilder	Jan	Feb	Mars	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Innbetalinger fra salg	Salgsbudsjett	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andre innbetalinger													
SUM INNBETALINGER		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vareleverandører	Innkjøpsbudsjett												
Lønninger	Lønnsbudsjett												
Feriepenger	Lønnsbudsjett												
Skattetrekk	Lønnsbudsjett												
Arbeidsgiveravgift	Lønnsbudsjett												
Pensjon / OTP													
Husleie													
Elektrisitet / varme													
Telefon og internett													
Kontormateriell etc													
Reiserutgifter													
Representasjon/møter													
Markedsføring/ Reklame													
Forsikringer													
Diverse utbetalinger													
Merverdiavgift													
Forskuddsskatt													
Investeringer	Invest.budsjett												
Avdrag lån og renter	Låneoversikt												
SUM UTBTALINGER		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Likviditetsbeholdning ved månedens begynnelse			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Likviditetsendring		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Likviditetsbeholdning ved månedens slutt		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

På lønnsomhetsjakt i jordbruket

ekstra

